

2019-02-22

PERSCOMMUNIQUÉ

Links:

[NBB.Stat](#)

[Algemene informatie](#)

Maandelijks conjunctuurenquête bij de bedrijven – februari 2019

Ondernemersvertrouwen blijft vrijwel stabiel in februari

- **De conjunctuurbarometer veranderde nauwelijks in februari**
- **Het ondernemingsklimaat verslechterde in de verwerkende nijverheid en, voor de tweede maand op rij, in de handel. In de bouwnijverheid en de diensten aan ondernemingen daarentegen verstevigde de conjunctuur**

In de verwerkende nijverheid is de daling toe te schrijven aan een beduidend negatievere beoordeling van de totale orderpositie – in tegenstelling tot de voorgaande maand – en, in mindere mate, aan een nieuwe neerwaartse herziening van de werkgelegenheidsvooruitzichten.

De handelaars verwachten ook een vermindering van hun personeelsbestand in de komende drie maanden. Ze anticiperen overigens een afname van de vraag.

De verbetering in de bouwnijverheid werd opgetekend in alle componenten van de indicator, vooral in de beoordeling van de totale orderpositie.

Ook in de diensten aan ondernemingen verstevigden alle componenten, in het bijzonder de vooruitzichten voor de algemene marktvraag.

De algemene synthetische afgevlakte curve, die de onderliggende conjunctuurtendens weergeeft, blijft neerwaarts gericht.

Conjunctuurindicatoren

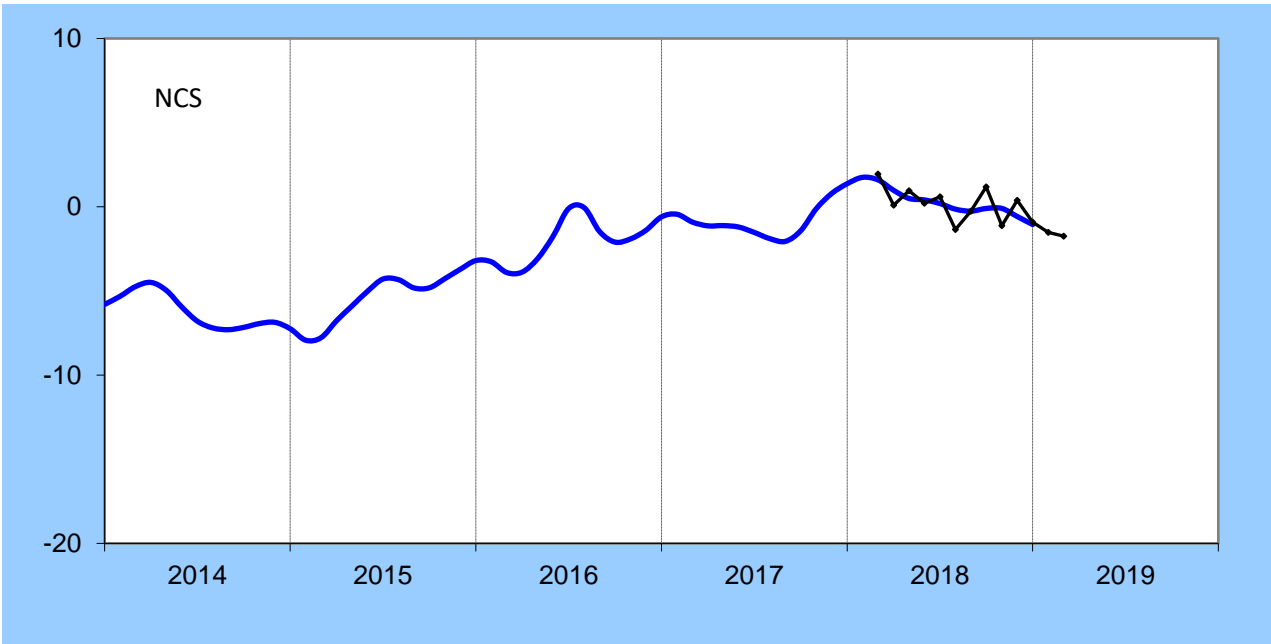
	Synthetische bruto curve			Synthetische afgevlakte curve ¹
	Januari	Februari	Verandering in	Verandering in
	2019	2019	punten	punten
Verwerkende nijverheid	-3,1	-4,6	-1,5	-0,5
Dienstverlening aan de bedrijven	3,2	5,1	1,9	-0,3
Bouwnijverheid	1,9	5,5	3,6	0,5
Handel	-5,4	-6,8	-1,4	0,8
Algemene synthetische curve	-1,5	-1,7	-0,2	-0,5

¹ De afgevlakte curve heeft een vertraging van twee maanden voor de algemene synthetische curve en van vier maanden voor de afzonderlijke bedrijfstakken.

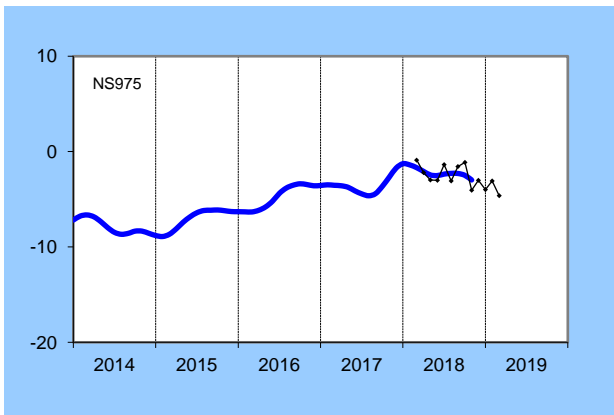
Bron: NBB.

GRAFIEK 1 - SYNTHETISCHE CURVEN

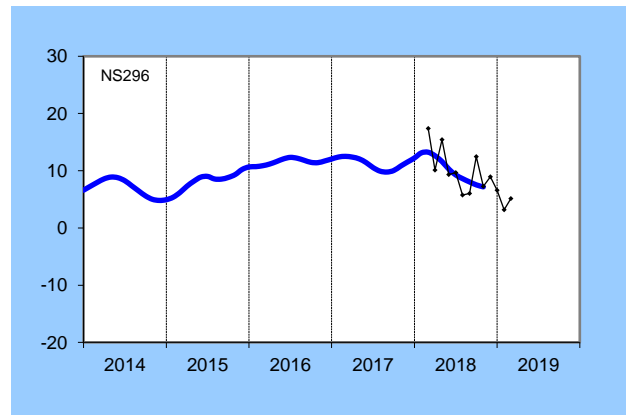
ALGEMENE SYNTHETISCHE CURVE

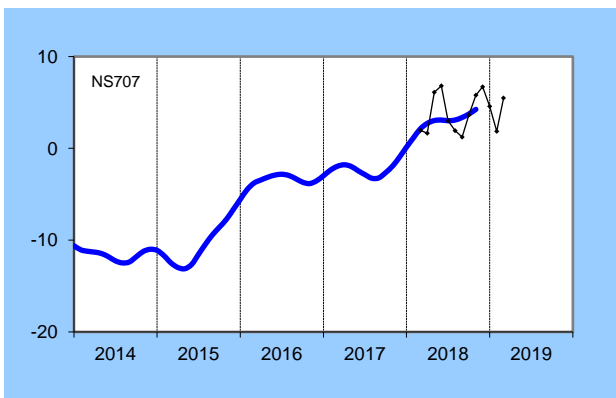
VERWERKENDE NIJVERHEID

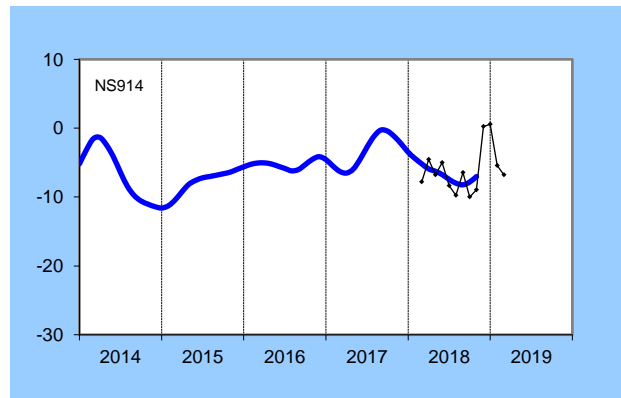
DIENSTVERLENING AAN BEDRIJVEN

BOUWNIJVERHEID

HANDEL

— Seizoengezuiverde en afgevlakte reeks
Bron: NBB

◆ Seizoengezuiverde reeks

SYNTHETISCHE CURVEN EN ONDERLIGGENDE COMPONENTEN

TABEL 1

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2019 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
				2018		2019		2018			
	Min.	Max.	Avg.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Algemene synthetische curve	- 31,8	+ 9,2	- 7,1	+ 0,4	- 0,9	- 1,5	- 1,7	- 0,1	- 0,1	- 0,6	- 1,1
Curve verwerkende nijverheid	- 34,3	+ 6,0	- 10,1	- 3,0	- 4,0	- 3,1	- 4,6	- 2,5	- 3,0	.	.
Beoordeling gezamenlijke orderpositie	- 56,0	+ 10,0	- 21,2	- 9,9	- 12,3	- 4,9	- 14,0	- 9,2	- 9,8	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 25,0	+ 5,9	+ 1,3	+ 1,8	+ 2,8	+ 0,3	+ 0,3	+ 0,7	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 36,0	+ 8,0	- 8,5	- 2,5	- 0,9	- 1,8	- 2,7	- 2,9	- 2,6	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 37,0	+ 15,0	- 4,8	+ 1,6	- 0,9	- 2,8	- 1,4	+ 2,6	+ 1,9	.	.
Curve dienstverlening aan bedrijven	- 41,7	+ 34,0	+ 10,5	+ 8,9	+ 6,6	+ 3,2	+ 5,1	+ 7,5	+ 7,2	.	.
Beoordeling uitgeoefende activiteit	- 54,4	+ 20,0	- 4,5	+ 2,5	- 1,0	- 2,3	- 1,5	+ 1,3	+ 0,6	.	.
Vooruitzichten activiteit	- 32,0	+ 51,7	+ 23,0	+ 13,5	+ 10,7	+ 7,2	+ 8,5	+ 14,2	+ 13,5	.	.
Vooruitzichten van de marktvraag	- 43,0	+ 45,0	+ 14,2	+ 10,8	+ 9,9	+ 4,6	+ 8,3	+ 9,6	+ 9,8	.	.
Curve bouw	- 39,0	+ 24,3	- 7,2	+ 6,7	+ 4,6	+ 1,9	+ 5,5	+ 3,7	+ 4,2	.	.
Verloop orderbestand	- 52,0	+ 40,0	- 4,4	+ 12,0	+ 9,2	- 0,0	+ 3,3	+ 9,6	+ 10,1	.	.
Verloop ingeschakeld materieel	- 19,4	+ 24,0	+ 1,8	+ 6,2	+ 7,0	- 0,3	+ 2,3	+ 2,3	+ 2,9	.	.
Beoordeling orderbestand	- 74,0	+ 30,0	- 23,0	+ 3,5	- 1,5	+ 2,7	+ 9,7	+ 0,1	+ 1,1	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 39,0	+ 21,0	- 3,0	+ 5,1	+ 3,5	+ 5,0	+ 6,6	+ 3,2	+ 3,7	.	.
Curve handel	- 28,6	+ 16,0	- 2,1	+ 0,2	+ 0,6	- 5,4	- 6,8	- 7,8	- 7,0	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 18,4	+ 18,0	+ 1,8	+ 4,0	+ 5,0	+ 4,4	- 3,7	- 3,2	- 1,1	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 40,0	+ 29,0	+ 0,0	- 1,1	+ 1,0	- 7,4	- 12,5	- 5,8	- 6,0	.	.
Vooruitzichten bestellingen bij leveranciers	- 39,0	+ 15,0	- 7,2	- 2,1	- 4,4	- 13,4	- 4,2	- 12,3	- 10,7	.	.

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden. Bij de berekening van de synthetische curven wordt het teken van deze indicator daarom geïnverteerd.

OVERIGE INDICATOREN VAN HET CONJUNCTUURONDERZOEK

TABEL 2

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2019 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks				
	Min.	Max.	Avg.	2018		2019		2018				
				Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	
Verwerkende nijverheid												
Verloop productietempo	- 33,0	+ 20,0	- 0,8	+ 9,7	- 0,8	- 0,1	- 0,9	+ 1,7	+ 1,4	.	.	
Verloop binnenlandse bestellingen	- 35,0	+ 16,0	- 7,6	+ 2,6	- 4,0	+ 2,1	- 2,2	+ 0,2	+ 0,7	.	.	
Verloop buitenlandse bestellingen	- 44,0	+ 30,0	- 2,5	+ 11,3	- 7,2	- 1,9	+ 1,6	+ 4,9	+ 3,4	.	.	
Beoordeling buitenlandse orderpositie	- 61,0	+ 10,0	- 22,7	- 11,2	- 12,1	- 11,6	- 13,1	- 11,9	- 11,9	.	.	
Verloop van de prijzen	- 21,0	+ 24,0	+ 1,1	+ 4,5	+ 1,5	+ 1,5	- 1,2	+ 5,3	+ 4,7	.	.	
Vooruitzichten van de prijzen	- 24,0	+ 43,0	+ 6,8	+ 6,9	+ 0,3	+ 3,8	+ 1,3	+ 9,5	+ 8,5	.	.	
Bezettingsgraad productievermogen (in procenten van het totale productievermogen) Bron: driemaandelijks enquête naar het productievermogen	70,1	84,6	79,0	-	-	81,0	-					
Dienstverlening aan bedrijven												
Verloop van de activiteit	- 38,0	+ 37,0	+ 10,1	+ 21,5	+ 24,6	- 3,2	+ 24,3	+ 5,9	+ 9,2	.	.	
Verloop van de werkgelegenheid	- 49,4	+ 34,0	+ 7,2	+ 15,0	+ 25,1	+ 7,2	+ 9,1	+ 12,0	+ 13,2	.	.	
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 35,0	+ 48,0	+ 17,7	+ 14,5	+ 12,9	+ 11,6	+ 18,2	+ 13,6	+ 13,1	.	.	
Verloop van de prijzen	- 15,8	+ 12,0	+ 1,9	+ 8,8	+ 7,2	+ 3,4	+ 6,2	+ 5,5	+ 5,6	.	.	
Vooruitzichten van de prijzen	- 13,0	+ 30,0	+ 6,7	+ 14,9	+ 17,6	+ 16,2	+ 8,7	+ 14,9	+ 15,2	.	.	
Bouw												
Verloop van de activiteit	- 44,0	+ 34,7	- 4,4	+ 10,6	+ 3,8	+ 1,8	- 3,7	+ 5,8	+ 5,3	.	.	
Verloop van de werkgelegenheid	- 38,0	+ 22,0	- 5,2	- 3,8	+ 12,3	- 2,3	- 1,4	+ 0,9	- 0,3	.	.	
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 50,0	+ 30,0	- 4,9	+ 15,6	+ 7,3	+ 9,1	+ 6,9	+ 11,1	+ 10,8	.	.	
Verloop van de prijzen	- 27,1	+ 32,0	- 2,0	+ 6,9	+ 7,1	+ 2,2	+ 3,3	+ 6,3	+ 6,7	.	.	
Vooruitzichten van de prijzen	- 20,6	+ 46,0	+ 5,1	+ 7,1	+ 8,5	+ 8,5	+ 15,2	+ 7,2	+ 7,3	.	.	
Handel												
Verloop van de omzet	- 47,9	+ 43,0	- 0,3	+ 5,3	+ 7,2	- 33,6	- 15,3	- 4,4	- 2,6	.	.	
Beoordeling omzetverloop	- 41,6	+ 28,0	- 9,1	- 9,5	+ 0,4	- 22,4	- 8,5	- 8,0	- 7,4	.	.	
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 32,0	+ 12,1	+ 13,0	+ 8,6	+ 13,0	+ 16,3	+ 13,2	+ 12,5	.	.	
Verloop van de prijzen	- 20,0	+ 50,0	+ 1,9	+ 5,2	- 17,0	+ 0,1	+ 2,2	+ 4,6	+ 3,8	.	.	
Vooruitzichten van de prijzen	- 11,0	+ 66,2	+ 11,3	+ 4,7	+ 4,2	+ 6,2	+ 4,9	+ 6,6	+ 5,8	.	.	

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden.

Trimestriële enquête bij de ondernemingen naar de kredietvoorwaarden – januari 2019

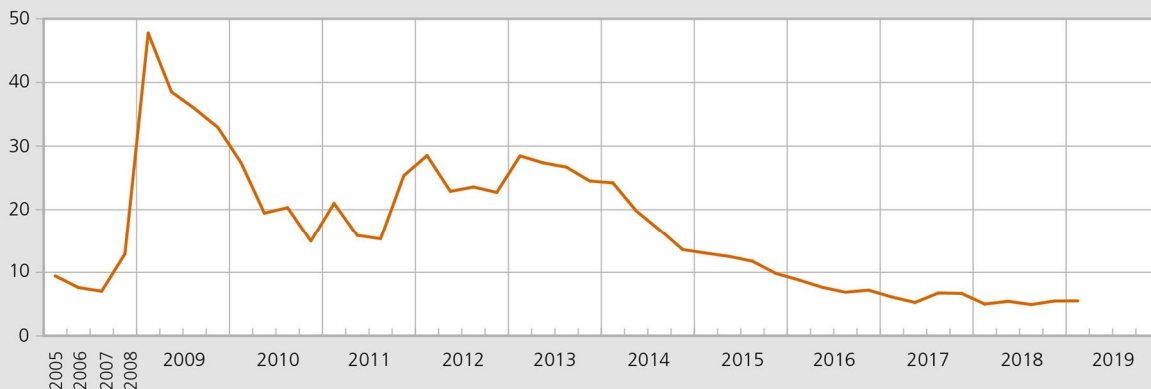
De indicator inzake perceptie van de kredietbelemmering stabiliseerde in januari

Uit de in januari 2019 gehouden kwartaalenquête van de Nationale Bank naar de beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen blijkt dat de algemene voorwaarden voor de toegang tot bankkrediet onveranderd zijn gebleven ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Het percentage van bedrijven dat de kredietvoorwaarden als belemmerend beoordeelt, is bijgevolg gestabiliseerd op 5,5 % in januari.

Ook de resultaten naar bedrijfstak veranderden nauwelijks: het aandeel van de ondernemingen dat de kredietvoorwaarden als minder soepel beoordeelde, bedroeg 6,7 % in de diensten aan ondernemingen, 6,2 % in de bouwnijverheid en 4,5 % in de verwerkende nijverheid.

De resultaten naar ondernemingsgrootte geven aan dat de voorwaarden voor het verstrekken van bancair krediet enigszins versoepeld zijn voor kleine ondernemingen (van 7,0 tot 6,5 %), na een verstrakking tijdens het voorgaande kwartaal. Voor de middelgrote ondernemingen, die de kredietvoorwaarden nauwelijks restrictiever beoordeelden dan drie maanden eerder (van 4,7 tot 5,0 %), bereikte de indicator zijn hoogste peil sinds juli 2016. Voor de grote ondernemingen veranderde de perceptie van de kredietbelemmering nauwelijks (van 1,4 tot 1,3 %). Bij de zeer grote ondernemingen, tot slot, is het percentage ondernemingen dat de kredietvoorwaarden als minder soepel beoordeelde gestegen (van 0,0 tot 2,7 %).

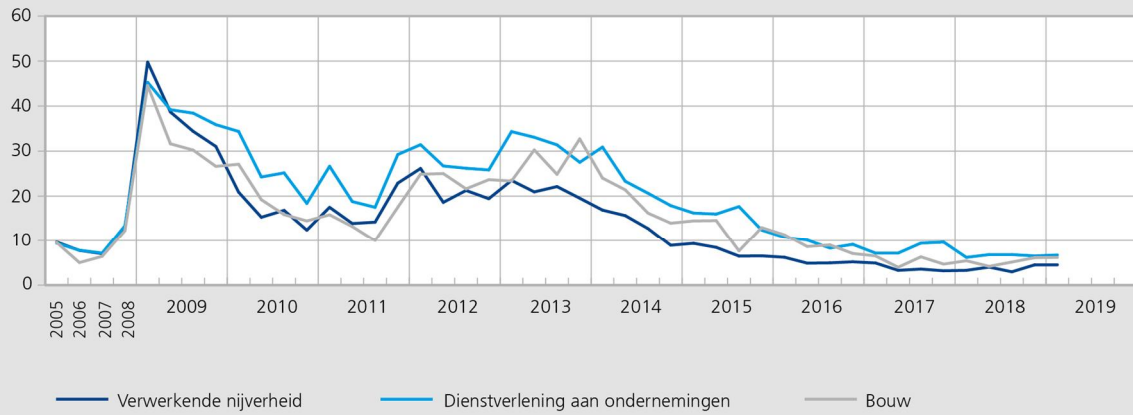
GRAFIEK 2 - PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹ - GEZAMENLIJKE INDICATOR

Bron: NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

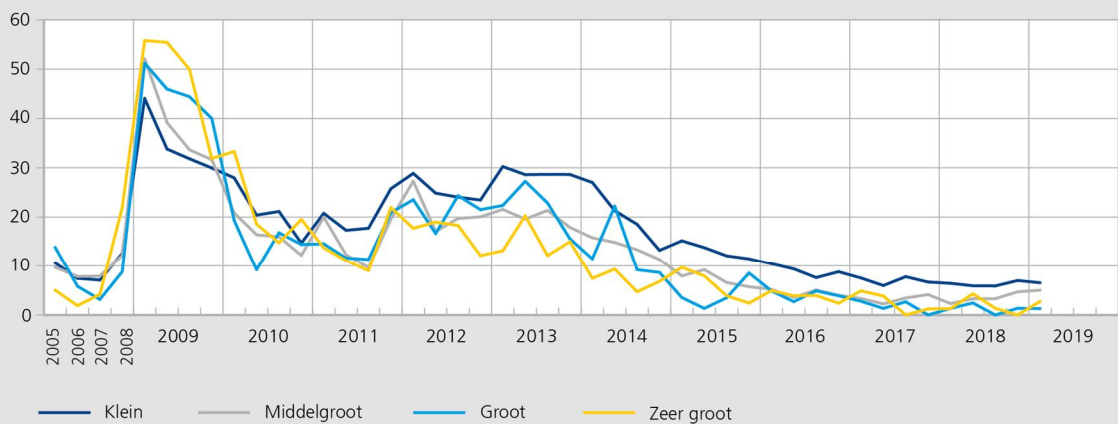
GRAFIEK 3 - PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹ - OPSPLITSING NAAR BEDRIJFSTAK

Bron: NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

GRAFIEK 4 - PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹ - OPSPLITSING NAAR ONDERNEMINGSGROOTTE²

Bron: NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Klein = 1-49 werknemers; middelgroot = 50-249 werknemers; groot = 250-499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

TABEL 3 INDICATOR INZAKE DE PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹

	01-2018	04-2018	07-2018	10-2018	01-2019
Gezamenlijke indicator ²	5,0	5,4	4,9	5,5	5,5
Naar bedrijfstak					
Verwerkende nijverheid	3,3	4,0	3,0	4,5	4,5
Diensten aan bedrijven	6,2	6,8	6,8	6,5	6,7
Bouwnijverheid	5,4	4,2	5,1	6,1	6,2
Naar ondernemingsgrootte ³					
Klein	6,4	5,9	5,9	7,0	6,5
Middelgroot	2,3	3,3	3,3	4,7	5,0
Groot	1,3	2,4	0,0	1,4	1,3
Zeer groot	1,3	4,3	1,4	0,0	2,7

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Gewogen gemiddelde van de verwerkende nijverheid, de diensten aan bedrijven en de bouwnijverheid (criterium voor weging: uitstaande schulden bij kredietinstellingen). Binnen de bedrijfstakken worden de antwoorden van de bedrijven evenwel ongewogen berekend.

³ Klein: 1-49 werknemers; middelgroot: 50-249 werknemers; groot: 250-499 werknemers; zeer groot: 500 werknemers of meer.

Methodologie inzake de « perceptie van de kredietbelemmering » door de ondernemingen

De Nationale Bank van België (NBB) publiceert een indicator in het kader van de kwartaalenquête naar de kredietvoorwaarden die ze bij de ondernemingen houdt. Die indicator van de « perceptie van de kredietbelemmering » weerspiegelt welk percentage van de ondernemingen de huidige kredietvoorwaarden ongunstig interpreteert.

Die indicator blijkt, wat zijn statistische eigenschappen betreft, interessanter te zijn dan een indicator die het percentage gunstige interpretaties of het verschil tussen de gunstige en de ongunstige appreciaties zou weergeven. Hij is bovendien eenvoudig interpreteerbaar, aangezien de stijging (daling) ervan betekent dat de ondernemingen oordelen dat de kredietvoorwaarden strenger (soepeler) worden.

De door de NBB samengestelde indicator van de perceptie van de kredietbelemmering is sinds januari 2009¹ driemaandelijks beschikbaar.

¹ De resultaten van de driemaandelijks enquête naar de kredietvoorwaarden, uitgevoerd bij ondernemingen, worden tevens opgenomen en becommentarieerd in het driemaandelijks communicé van het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen en dit samen met de Belgische resultaten van de ESCB-Bank Lending Survey.

(http://www.nbb.be/doc/DQ/BLS/NL/BLS_home.htm).